

NSPRV

NEZAVISNI SINDIKAT PROSVETNIH RADNIKA VOJVODINE

Novi Sad, Trg Slobode 3 tel/faks: 021/6616-886, 025/420-093, 023/515-757
e-mail: sindiso@sbb.rs, nsprv@open.telekom.rs, nsprv.zr@open.telekom.rs

У П У Т С Т В О

за организовање и остваривања права на штрајк

Право запослених да организују штрајк утврђено је међународним правом и низом конвенција Међународне организације рада (МОР), између осталих и: Конвенцијом **84.** о синдикалним слободама и заштити синдикалних права **1948.**, Конвенцијом **98.** о правима радника на организовање и колективне преговоре **1949.**, Конвенцијом **131.** о утврђивању минималних плата **1970.**, ... Препоруком бр. **154.** МОР-а, којом се дефинишу есенцијалне службе (службе од посебног јавног интереса), Уставом Републике Србије, Законом о штрајку, Законом о основном образовању и васпитању, Закон о средњем образовању и васпитању и колективним уговорима према којима запослени имају право на штрајк „ради заштите својих професионалних и економских интереса по основу рада“.

Додуше, српска легислатива и школски закони право на штрајк ограничавају, што је у супротности са међународним конвенцијама које је држава ратификовала и које су изнад домаћег законодавства те, стога и подсећамо на члан **8.** Конвенције **87:** „Не може се националним законодавством наносити повреда нити се исто законодавство може примењивати на начин на који би се могла нанети повреда правима гарантованим овом Конвенцијом“. И поред тога српско законодавство суспендује право на штрајк готово свим јавним делатностима, проглашавајући их, Законом о штрајку, есенцијалним, а што је у супротности са поменутом Препоруком **154.**, у којој МОР, као есенцијалне делатности препознаје само делатности: болница, електродистрибуције, водовода, ПТТ-а и контроле ваздухопловног саобраћаја. А да забуне не буде, МОР као примере неесенцијалних служби децидно наводи: радио-телевизију, делатности које се баве прерадом нафте, луке, банке, ИТ технологије, робне услуге, металску и рударску индустрију, сва превозна средства, сектор расхладних уређаја, хотелски сектор, поправку и одржавање авиона, све пољопривредне активности, ковнице новца, образовање... Другим речима, законодавац је у Србији широком листом есенцијалних служби, супротно одредбама МОР-а ограничио право радника да остварују универзална права, путем закључивања колективних уговора и сличних споразума, а посебно тиме што им је ограничио право на штрајк, као средство синдикалне борбе.

Стога су потпуно беспредметне све расправе о томе да ли запослени у образовању имају право на потпуну обуставу рада, што им се стално намеће кроз проблематична решења из Закона о штрајку и решења из закона која уређују област образовања и васпитања, а односе се на произвољна тумачења о минимуму процеса рада, односно штрајку са минимумом процеса рада, који је све само не штрајк, јер не постоји нити један аналитичар индустријских односа који рад са скраћеним радним временом подводи под појам штрајка и који једино што може бити јесте прекид рада у заштити професионалних и економских интереса запосленог из сфере радно-правне заштите.

Председништво Синдиката радника у просвети Србије је стога, у складу са поменутом легислативом и Статутом СрпС-а, на седници одржаној **10.10.2014.** године, донело Одлуку о ступању у једнодневни штрајк **22.** октобра, а исту одлуку је донео и Штрајкачки одбор четири репрезентативна синдиката на седници одржаној **15.10.2014.** године у Београду, између осталог и због чињенице да Влада Републике Србије и ресорни министар просвете, иако су били у законској обавези да од тренутка најаве штрајка покушају да споразумно реше настали спор и пронађу компромисно решење, нису по том питању учинили готово ништа.

У Одлуци о ступању у штрајк, коју је Синдикат службено доставио и Влади Републике Србије и министру просвете, као и директорима свих школа у Републици Србији, наведени су захтеви, време, као и састав Штрајкачког одбора. Стога подсећамо да су захтеви СрпС-а били:

1. Изузимање запослених у просвети из линеарног смањења зарада
2. Доношење правичног Закона о платама у јавном сектору на бази платних разреда за све директне буџетске кориснике, којим ће се исправити неправда према просветним радницима

У договору са УСПРС, СОС и ГСПРС „Независност“ и проценом ситуације, Председништво СРПС-а је за датум штрајка предвидело **22.** октобар, са почетком рада прве смене. Како се ради о штрајку у грани, односно у делатности није потребно да одбори синдиката у школама и установама доносе посебне одлуке, већ да буду органи (условно речено, штрајкачки одбори) који ће ову одлуку на терену реализовати. Подсећамо одборе синдиката да је минимум процеса рада утврђен законом, и да треба да воде рачуна да штрајкачи, односно запослени не уништавају имовину, не угрожавају безбедност лица и здравља људи и не спречавају послодавца да користи и располаже средствима којима обавља делатност, а од послова у школи да обављају послове утврђене законом. Све остало није обавеза штрајкача, нити запослених, као уосталом ни окупљање у школи, осим да евидентирају учешће у штрајку.

Синдикалне организације у школама/установама не треба да формирају штрајкачке одборе, као што не треба ни да подносе посебне захтеве. Међутим, неопходно је да Одбор синдиката у школи/установи о штрајкачким захтевима и свим околностима везаним уз штрајк, обавести све чланове и запослене, те да одлуке и пропратне документе истакне на огласној табли Синдиката и школе и исте достави директору школе/установе.

Како је након састанака регионалних координационих одбора НСПРВ подељено мишљење да ли штрајк спровести као једнодневну обуставу или у складу одредбама Закона о основном образовању и васпитању („Сл. гласник РС“ бр. **55/13**) и Закона о средњем образовању и васпитању („Сл.гласник РС“ бр. **55/13**), реално је за очекивати да ће **22.** октобра у школама бити и обуставе и штрајка са прописаним минимумом процеса рада, па би у циљу обезбеђивања безбедности запослених ученика и имовине требало у том случају са директором школе договорити организовање наставе и звоно за почетак и крај часа у складу са поменутиим Законом. У случају да директор наложи да се звони на **45** минута, учесници штрајка су у обавези да након **30** минута напусте учионице и остатак бораве у месту договореном за боравак у то време (зборница, хол школе и сл). Председник синдиката у школи има обавезу да директора школе писмено извести

да ће наставници у штрајку, након тридесет минута трајања часа, напустити учионицу, јер се након истека тог времена, час сматра завршеним.

Подсећамо да је законом утврђена обавеза учесника у спору да отпочну преговарање ради споразумног решавања спорних захтева од момента најаве штрајка и да се ова обавеза наставља и за време штрајка и траје све до његовог окончања. Стога ће наш Синдикат формирати преговарачко тело, односно заједнички Штрајкачки одбор са другим синдикатима који су такође најавили штрајк, те ускладити захтеве који се у овом тренутку разликују, али у суштини сви имају одредницу о изузимању просвете из смањења зарада (ребаланс буџета), доношење унисоних платних разреда за све јавне службе (Закон о јавној управи) и потписивање новог Посебног колективног уговора. Нажалост, послодавац не поштује ове захтеве и у овом тренутку он је искључиви кривац за штрајк и евентуалне последице које могу из тога проистећи, као и за све следеће штрајкове.

Подсећамо да директори немају право да спречавају запослене да штрајкују, као ни што штрајкачи не смеју да спречавају запослене, који не учествују у штрајку, да раде. Уколико се ипак деси да дође до спречавања коришћења права на штрајк од стране директора, потребно је да, путем синдикалних активиста, или директно Штрајкачки одбор известите о тој чињеници, како би против истих могли покренути судски спор или неки други механизам за заштиту права запосленог на штрајк.

Председници Одбора у школи су дужни да на почетку радног дана у седиште Регионалне канцеларије Синдиката на нивоу Школске управе доставе податке о току и обиму штрајка у школи/установи, а координациони одбори Синдиката (регионални) неопходно је да у току дана прикупљају податке о учесницима у штрајку и што пре доставе централном Штрајкачком одбору, као и да прослеђују сва саопштења члановима и одборима у школама, као и локалним медијима.

Овим Упутством сугеришемо свим председницима синдикалних организација и одборима Синдиката у школама/установама да редовно прате сајтове синдиката, као и да редовно контактирају са регионалним представницима Синдиката и Штрајкачким одбором, да јавност и колеге информишу о захтевима и поступку колективног преговарања, да комуницирају са невладиним сектором и организацијама родитеља, како би појаснили разлоге штрајка и изнели аргументе за ставове Синдиката и Штрајкачког одбора. Неопходно је и да сви облици организовања и деловања Синдиката на терену одржавају састанке и након тога конференције за штампу.

Поштоване колеге, очекујемо да ћете правилно разумети разлоге због којих смо се одлучили на ове непопуларне потезе, али једноставно нисмо ни имали избора, јер смо због игнорисања наших захтева у дужем периоду, једноставно били натерани на овакав потез. Ако овим чињеницама додамо још неке од актуелних и нерешених проблема у делатности, попут питања непризнавања минулог рада код претходних послодаваца, неплаћања отпремнина при одласку у пензију, изостанка социјалног програма за технолошке вишкове и претње министра да ће укинути листе за преузимање радника за чијим радом делимично или у целости престаје потреба, недовршене децентрализације управљања и финансирање школа, мреже школа, проблема везани за лиценцирање, све мањег процента издвајања БДП за просвету и других бројних проблема које нико не решава, јасно је да смо морали дићи свој глас у заштиту професије и сопственог радно-правног

статуса. Стога и очекујемо масовност и подршку, не само чланова Синдиката, већ и других запослених и стога смо и били спремни да „закопамо ратне секире“ са конкурентским синдикатима и да покушамо заједно да решимо поменуте проблеме, јер очигледно другачије и не иде. Од Вас очекујемо да и Ви, уколико у школама и установама имате други(е) синдикат(е), учините исто како би заједно дошли до циља. Ово није време за свађу, јер то противник онда успешно користи. И да поновимо ону, већ помало излизану, крилатицу: „Заједно смо јачи!“ У сваком случају, ако сами нешто не учинимо, други то неће урадити за нас.

Желимо Вам успешан штрајк са позитивним исходом. Срдачан синдикални поздрав!

С поштовањем,

Нови Сад, 20.10.2014.год.

проф. Хаци Здравко М. Ковач,
генерални секретар

